

Učitel matematiky

Magdalena Hykšová

XIV. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách

Učitel matematiky, Vol. 28 (2020), No. 1, 58–59

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/148630>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2020

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ*:
The Czech Digital Mathematics Library <http://dml.cz>

XIV. SEMINÁŘ Z HISTORIE MATEMATIKY PRO VYUČUJÍCÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Ve dnech 19.–22. srpna 2019 se v Poděbradech uskutečnil *XIV. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách*, který byl věnován nejružnějším otázkám dávné i nedávné historie čisté i aplikované matematiky. Seminář, na kterém se sešlo přibližně 40 účastníků z řad pedagogů ze středních a vysokých škol a dalších příznivců matematiky a její historie, pořádaly Katedra didaktiky matematiky MFF UK, Ústav aplikované matematiky FD ČVUT v Praze a Ústav jazykové a odborné přípravy UK, studijní středisko Poděbrady.

Přednášky, které na semináři zazněly, nabídly pestré pohledy na matematiku, její historii a aplikace ve výuce i v každodenním životě. Cílem akce bylo poskytnout účastníkům zajímavou inspiraci a ukázat atraktivní náměty z historie matematiky, které lze využít ke zpestření výuky matematiky či pro zadávání zajímavých seminárních prací a projektů ukazujících krásy a důležitost matematiky a prohlubujících mezipředmětové vztahy. V přednáškách tak byly přiblíženy překvapivé životní osudy a nejdůležitější matematické výsledky několika matematiků, zajímavé a dnes již skoro zapomenuté geometrické konstrukce užívané v evropské i mimoevropské architektuře, zdánlivě jednoduché, avšak matematiky zatím nevyřešené problémy, tradiční i netradiční souvislosti matematiky a hudby a inspirativní pohledy do problematiky šifrování, kódování, čárového kódu a konstrukce čísel bankovních účtů. Pozornost byla věnována také otázkám spojeným s vývojem výuky matematiky, a to zejména často opomíjených a u studentů nepříliš oblíbených oblastí matematiky, jako je pravděpodobnost, kombinatorika a finanční matematika. Připomenuty byly zajímavé úlohy ze starších českých učebnic, které mohou poskytnout motivaci, zásobu neotřelých a netradičních příkladů i nové pohledy na výuku výše uvedených partií matematiky. V neposlední řadě měli účastníci možnost se seznámit s principy astrolábu a na funkčním modelu, který každý obdržel, si vyzkoušet, jak se s ním pracuje.

S jednotlivými přednáškami na semináři vystoupili Martina Bečvářová (*Matematika všedního dne*), Jindřich Bečvář (*Několik pohledů do lineární algebry*), David Brebera (*Collatzova hypotéza*), Magdalena Hykšová (*Jak na výuku pravděpodobnosti – inspirace ze starých učebnic*), Dalibor Martišek (*Trojúhelníky v zajetí zákonitostí a náhod*), Martin Melcer (*Dvacáté století z pohledu finanční gramotnosti*), Zdeněk Halas (*Matematika a hudba*), Jindřich Bečvář (*Matematika dne svátečního*), Helena Čížková (*Studentský den s historií matematiky na gymnáziu v Rokycanech*), Irena Sýkorová (*Geometrie skrytá ve vědeckých oltářích*), Miroslava Otavová (*Šifry a další způsoby reprezentace v barokní matematice*), Zdeněk Halas (*Astroláb – geometrický model vesmíru*) a Antonín Slavík (*Matematika a kulečnick*). Prezentace přednášek jsou k dispozici – spolu s dalšími materiály a informacemi o minulých i připravovaných seminářích – na webové stránce https://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/seminar_ss/index.html.

Seminář byl akreditován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy jako akce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (MSMT-15595/2019-1-692). Kromě osvědčení o absolvování této akce a zmíněného modelu astrolábu účastníci dostali monografii věnovanou tématu předchozího semináře: *Matematika ve středověké Evropě. Pozdní středověk a renesance* (M. Bečvářová a kol.), a dále knihy *Matematika ve staré Indii* (I. Sýkorová), *Matematika na Německé univerzitě v letech 1882 až 1945* (M. Bečvářová), *Josef Úlehla (1852–1933)* (L. Vízek), *Dopady první světové války na mezinárodní spolupráci matematiků* (M. Bečvářová, I. Netuka) a starší svazky edice Dějiny matematiky.

Akce by se nemohla uskutečnit bez obětavého úsilí manželů Bečvářových a Melcerových, jimž proto patří velké poděkování. Stejně tak je třeba poděkovat všem ostatním organizátorům i účastníkům. *XV. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách* se bude konat v srpnu 2021. V srpnu roku 2020 se v Poděbradech uskuteční 39. mezinárodní konference *Historie matematiky*.

Magdalena Hykšová